

Fosfor, potasyum ve kalsiyumca zengin kalkerli ve killi toprakları seven ve güneşten hoşlanan bir bitki olması nedeniyle, güneye bakan yamaçlarda kendiliğinden yetişir ve iyi gelişir. Capparaceae familyasından olan gebereotunun Capparis spinosa ve Capparis ovata olmak üzere iki türü mevcuttur.

Kaparinin yetiştirilmesi kolay ve diğer türlere göre oldukça masrafsız. Kapari bitkisinin tarım ve tarım dışı alanlarda yetiştirilmesi önemli bir avantaj. Bu avantajdan siz de yararlanmak istiyorsanız, işte size kapari yetiştiriciliğine ilişkin ipuçları. Kapari bitkisinin arazinin bütününde kapama bahçe olarak ve özellikle tarım dışı arazilerde yetiştirilebileceği gibi tütün, bağ, badem ağacı aralarında, tarımsal-ormancılık amaçlı kurulan kızılçam ve fıstıkçamı ormanlarında da yetiştirilebileceğini söylüyor uzmanlar ancak bitkinin çeçklenebilmesi için

ışığa ihtiyaç duyduğunu da unutmamalısınız.

İKLİM VE TOPRAK İSTEKLERİ: Kapari bitkisi yurdumuzun büyük bir bölümünde doğal olarak yetişmektedir. Deniz seviyesinden 2000 metre yüksekte bile görülmektedir (Karaman Göktepe beldesi). Kapari bitkisi özelliği gereği yaz sıcaklığının ve güneşin olduğu her yerde yetişebilmektedir. Mayıs-Ağustos ayları arasında yeterli sıcaklığı ve güneşi bulunduğu her yerde rahatlıkla yetişmektedir. Yani kış soğğunun önemi yoktur, çünkü bitki kışın sadece toprak altında kalmaktadır. Toprak üstü kısımları ekim ayından sonra kurumakta ve nisan ayından itibaren tekrar yeşermeye başlamaktadır.

Sevmediği şey yüksek nem ve bol yağışlardır. Yani kıyı Karadeniz bölgesi kapari için uygun olmamaktadır.

Fosfor, potasyum ve kalsiyumca zengin kalkerli ve killi toprakları seven, özellikle kıraç ve güneye bakan yamaçları sever. Topraktaki tuz oranında yüksek olmaması gerekmektedir.

ÜRETİM ŞEKLİ: Doğada kendiliğinden yetişmekte olan gebereotunun üretimi genellikle tohumla olmaktadır. Tohumlar Ağustos ve Eylül aylarında karpuzcuk şeklinde olan meyvalardan elde edilir. Karpuzcukların içindeki mercimekten küçük olgun kahverengi tohumlar, suyla yıkanıp güneşte kurutulur. Bu tohumlar, ince elekten elenmiş eşit orandaki yanmış koyun gübresi, orman toprağı ve yıkanmış dere kumundan oluşan harçla hazırlanan fidan yastığına Mart ayı sonunda ekilir.

Fidelik, topraktan 10-15 cm yükseklikte düz hazırlanacağı gibi, 15-20 cm mesafeli ve 10 cm derinlikte karıklar açılarak da hazırlanabilir. Karık şeklinde hazırlanan fidelikte tohumlar karık sırtına ekilir ve karık içine su verilir. Yabancı ot ve mantari hastalıklardan korunmak için fidelik düzenli olarak süzgeçle sulanmalı ve üzeri gerektiğinde plastik örtü ile örtülmelidir. Tohumlar normal şartlarda 25-30 günde çimlenir. Çıkıştan sonra yaz boyunca ot alımı, sulama ve ilaçlama düzenli olarak yapılmalıdır. Fidler, sürgünleri kuruduktan sonra toprak seviyesinden Kasım-Aralık ayı içinde kesilip, kalan kısmının

üzeri toprakla örtülmelidir.

DİKİM: Kasım-nisan aylarında fidelikten sökülen fidanlar, sonbaharda derin sürüm yapılan arazilere kasım ayından itibaren dikilebilir. Dikim mesafesi 2X2 m olmalıdır. Bu mesafelerde ve yaklaşık 20 cm derinlikte açılan çukurların dibine bir miktar yanmış hayvan gübresi konulup toprakla karıştırıldıktan sonra fidanlar dikilir ve sıkıştırılır(her çukura 1 ile 4 fidan dikilebilir).

Dikimden sonra fidanların üzeri toprakla kümbet şeklinde örtülüp etrafı çanak şeklinde açılarak can suyu verilmelidir. Usulüne göre dikilen fidanlar o yaz 1 m'ye yakın sürgün verebilir. Bu sürgünlerde 10-15 kadar çiçek tomurcuğu olabilir. Birinci yıldaki fidanlara yaz aylarının çok kurak geçmesi halinde su verilmelidir. Sulamada, suyun gövdeye temasından kaçınılmalıdır. Ayrıca böceklerle karşı ilaçlama yapılmalıdır.

TOMURCUKLARIN

TOPLANMASI: Kültür ortamında yetiştirilen kaparilerden ikinci ve üçüncü yıldan itibaren tomurcuk elde ediliyor. Ancak bitki tam verime dördüncü yıldan itibaren ulaşıyor ve bitki başına 8-10 kg ürün alınıyor.

Doğal ortamda yetişen kapari köklerinden bir kişi günde 10.kg tomurcuk toplayabiliyor. Kültür alanında ise 20.kg. Bir bitkiden 7-14 günde bir tomurcuk toplanabiliyor. Mayıs-Ekim ayları arasında ortalama 20 hasat dönemi gerçekleşebiliyor. En sıcak aylarda, en yüksek verim elde ediliyor. En değerli olan küçük tomurcuk (5mm.altı) miktarı artıyor. Bir uyarı: Toplama sıklığının çevre şartlarına ve gelişme seyrine göre belirlenmesi gerekiyor.

Tomurcuklar toplanırken bitkinin dikenli olması biraz rahatsızlık verebilir. Tomurcuğun ucundan tutularak çekilmemesi konusunda uyarıyor uzmanlar. Çünkü bu durumda tomurcuğun ucunda çöpü kalıyor ki; bu da daha sonraki işçilik maliyetini arttırıyor.

Toplanması gereken tomurcuklar, bağlı olduğu saptan bükülerek alınmalıdır. Tomurcukların sabah ve akşam serinliğinde toplanması gerekiyor.

SAKLAMA: Toplanan çiçek tomurcukları, 5mm.altı/5-7mm./7-9mm./9-11mm./11-13mm olmak üzere beş gruba ayrılıp %20 lik tuzlu suda ya da bir kat tomurcuk şeklinde katlanarak muhafaza edilir. Tomurcuklar bu şekilde salamurada bir yıl bekledikten sonra satılabilmekte.

Suyun çok temiz olması, aranan ilk şart. Dinlenen tuzlu su, üzerindeki köpük alınıp dibinde biriken tortuyu bulandırmadan başka bir kaba aktarılmalı. Kapari tomurcukları, bu şekilde hazırlanan suya yatırılmalı ve tamamen ıslanmaları sağlanmalı.

İtalya'da yaygın olan sistemle toplanan tomurcuklar, plastik kaplarda veya tahta fıçılarda üzerine %15-20 deniz suyu ilave edilerek saklanıyor. Salamurada tomurcukların 7-8 gün kalması gerekiyor. Daha sonra salamuradan çıkarılan tomurcuklar, bir veya iki defa aynı işleme tabii tutuluyor. 20 gün süren bu işlemler sırasında tomurcuklar sık sık karıştırılıyor.

İspanya'daki uygulama daha farklı. Tomurcuklar büyüklüğüne göre iki veya üç gruba ayrıldıktan sonra plastik kaplardaki salamuraya alınır. Sıkıca kapatılan kaplar 20-30 gün güneşte bırakılır. Ürün satılincaya kadar yaklaşık 3-5 ay salamurada kalabilir.

Kapari çiçek tomurcuğu , ham olarak tüketilmez. Çünkü tomurcuklarda %0.3 kadar glukokaparınden kaynaklanan bir acılık vardır. Salamuradan muhafaza edilmesiyle bu acılık azalır.

EROZYON KONTROLÜNDE KAPARI: Kuraklığa dayanıklılığı ve toprak yüzeyini yayılarak örtmesi gibi özellikleriyle kurak/yarı kurak step sahalardaki akan gevşek yamaçlarda, erozyonla mücadelede büyük başarı elde ediliyor. Bu nedendir ki kapari, "çöl bitkisi" olarak da tanımlanıyor. Ayrıca rüzgar erozyonuna açık alanlarda tesis edilen rüzgar perdelerinde, toprak yüzeyini örten alt tabaka bitkisi olarak güvenle dikilebilir. Şayet eğimli veya dere boylarında arazileriniz varsa, erozyona uğraması kaçınılmazdır. Bu tür arazilerde kapari dikimi gerçekleştirdiğiniz takdirde hem siz kazanacaksınız, hem ülkemiz. Çünkü erozyon, milli bir sorun. Yalnız uzmanların bir uyarısı var: Eğer kapariyi erozyonu önlemek için dikiyorsanız biraz sıkça; yani 2x2 m. aralıklarda dikmeniz gerekiyor. Fidan çukurları ise 30x30x40 cm olmalı ve her çukura 4 adet fidan dikiyorsunuz (1 dekara 1000 fidan).

Kapari, geç tutuşan bir bitkidir. Bu nedenle de orman yangınlarında, ormancılardan dostu. En kurak mevsimde yaz günleri, yeşil kalması, toprak yüzeyini örterek ot vejetasyonunun gelişmesini önlemesi ve rüzgâr akımlarını kesmesi nedeniyle yangına hassas bölgelerde değerlendiriliyor. Ancak ışık isteği de göz ardı edilmiyor ve yangın emniyet şeritleri ile yol kenarlarında tercih ediliyor daha çok. Amaç: "Bir taşla iki kuş vurmaktır" Kapari ağaçlandırması ile hem erozyon felaketi önlenebilecek hem de kapari tomurcuklarını toplayan halka gelir kaynağı yaratılarak gelir düzeyi yükseltilecek büyük bir sorun olan göçün önüne geçilebilecek.